

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Харківський політехнічний інститут»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи

за курсом «**МІКРОЕКОНОМІКА**»

для студентів спеціальностей
«Економіка», «Фінанси», «Облік і оподаткування», «Менеджмент»,
«Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність»,
«Міжнародні економічні відносини»

Затверджено редакційно-
видавничою радою НТУ
«ХПІ», протокол № 2 від
29.06.2021 р.

Харків
2021

Методичні вказівки до самостійної роботи за курсом «Мікроекономіка» для студентів спеціальностей «Економіка», «Фінанси», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», «Міжнародні економічні відносини»/ укл. Т. А. Дяченко, Н. М. Волоснікова, Н. Н. Губанова, С. О. Климова, Я. А. Максименко, А. С. Митрофанова, Н. Б. Решетняк, В. В. Яцина. - Харків :НТУ «ХП», 2021. – 40 с.

Укладачі: Т. А. Дяченко
Н. М. Волоснікова
Н. Н. Губанова
С. О. Климова
Я. А. Максименко
А. С. Митрофанова
Н. Б. Решетняк
В. В. Яцина

Рецензент: С. І. Архієреєв

Кафедра загальної економічної теорії

ВСТУП

Самостійна пізнавальна робота студентів – важлива і незамінна складова навчального процесу. Її доцільна організація дає здобувачам вищої освіти ефективну можливість успішно опанувати нові знання, формувати й закріплювати необхідні для майбутньої професійної діяльності компетентності, сприяє активізації пізнавального інтересу студентів, становленню у них стійкої позитивної мотивації навчання, підвищенню їхньої економічної культури.

У даному навчально-методичному виданні здійснено спробу оновлення погляду на самостійну роботу з точки зору використання дистанційних освітніх технологій, збільшення частки творчої та пошуково-дослідницької діяльності студентів.

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Мікроекономіка як складова частина теоретичної економіки.
2. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин.
3. Методологія мікроекономіки. Нормативна і позитивна мікроекономіка.
4. Мікросистема: поняття, різновиди. Характеристика дії мікросистем у різних ринкових ситуаціях.
5. Які проблеми створює перед суспільством обмеженість виробничих ресурсів? Обмеженість яких ресурсів стримує сьогодні економічний розвиток людства взагалі та України зокрема? Як, на вашу думку, слід вирішувати проблему обмеженості цих ресурсів?
6. Які ресурси були найбільш рідкісними в доіндустріальній економіці, індустріальному і постіндустріальному (інформаційному, постеконічному) суспільстві?
7. Центральні суб'єкти мікроекономічних досліджень, їх характеристика.
8. Використовуючи різноманітні джерела, поясніть, як вирішується проблема обмеженості ресурсів у різних економічних системах (традиційній, командній, ринковій)?
9. Основні поняття та припущення мікроекономіки.
10. Для яких випадків необхідна концепція альтернативних витрат? Наведіть декілька прикладів із повсякденного життя людей.
11. Загальні та специфічні методи мікроекономічних досліджень.
12. На яких конкретних припущеннях базується крива виробничих можливостей? Що відбувається, якщо кожне з цих припущень здійснюється?
13. Чим визначається форма кривої виробничих можливостей?
14. У чому полягає економічний зміст закону зростання альтернативної вартості? Як вибір точки (структури виробництва) на кривій виробничих можливостей може вплинути на економічне зростання?
15. Наведіть кілька прикладів традицій та звичаїв у різних

культурах, що впливають на економічне життя суспільства. Які з них стимулюють ділову активність, а які – її пригнічують?

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Поясніть відповідь.

1. Мікроекономіка вивчає поведінку фірми в умовах конкуренції, ціноутворюючі фактори та економічну політику держави.

2. Основні проблеми мікроекономіки – розміщення споживчих благ і економічних ресурсів за умов досконалої та недосконалої конкуренції, ціноутворення на різних ринках і ринкова координація.

3. Чим більше модель схожа на реальний процес, тим вона краща.

4. Нормативна мікроекономічна теорія орієнтована на аналіз питання "що повинно бути", а не на констатацію, "що є".

5. В мікроекономіці широко застосовується математичний інструментарій.

6. Основні суб'єкти мікросистеми – домогосподарства, підприємства (фірми), держава.

7. Якщо гіпотеза підтверджена практикою (емпірично), то теоретичні посилення, що використовуються в ній, завжди є вірними.

8. Економічна раціональність припускає, що всі люди за умов наявності достовірної інформації обирають один і той самий об'єктивно найкращий варіант.

9. Об'єктом мікроекономіки є поведінка індивідумів, домогосподарств, підприємств (фірм) тощо в ринкових умовах.

10. У мікроекономічних дослідженнях не використовуються методи статистики і динаміки.

11. Позитивний та нормативний аналіз взаємопов'язані між собою.

12. Мікроекономіка формує погляд на економічні процеси "згори" і концентрує увагу на агрегованих показниках.

13. Припущення "за інших однакових умов" є одним з найпоширеніших та найпотрібніших у економічній теорії взагалі та мікроекономіці зокрема.

Теми рефератів-презентацій

1. Зв'язок мікроекономіки з іншими дисциплінами економічного спрямування.
2. Обмеженість в економічному сенсі.
3. Мікросистема та її основні характеристики.
4. Сутність ринку: еволюція поглядів. Структура та інфраструктура ринку.
5. Роль мікроекономіки в розвитку суспільства.
6. Філософія - основа мікроекономічної науки
7. Математичний аналіз - кредо мікроекономіки.
8. Час як фактор виробництва.
9. Місце концепцій глобалізації в мікроекономіці.
10. Раціональна поведінка господарюючого суб'єкта.

ТЕМА 2. ПОПИТ, ПРОПОЗИЦІЯ ТА ЇХ ВЗАЄМОДІЯ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Дайте визначення поняттям попит та пропозиція.
2. Охарактеризуйте модель попиту.
3. Розкрийте економічний зміст закону пропозиції.
4. У чому полягає відмінність між попитом та величиною попиту?
5. У чому особливість павутиноподібної моделі встановлення рівноваги?
6. Яка існує залежність між індивідуальним та ринковим попитом?
7. Що таке нецінові детермінанти попиту? Наведіть їх основні характеристики. Поясніть, яким чином вони впливають на попит.
8. У чому полягає відмінність між товарами субститутами та комплементарями? Наведіть приклади таких товарів.
9. Надайте характеристику неціновим детермінантам пропозиції. Як вони впливають на пропозицію?
10. Що таке ринкова рівновага? Які існують підходи до її встановлення?

11. Поясніть, чому ціна на конкурентних ринках встановлюється в точці перетину кривих попиту та пропозиції.

12. Надайте графічну ілюстрацію ринкової рівноваги та поясніть, що відбудеться на ринку при її порушенні.

13. Які існують моделі встановлення ринкової рівноваги?

13. Охарактеризуйте основні інструменти державного регулювання ринку. З якою метою держава встановлює податки та дотації? Які наслідки мають споживачі, виробники та суспільство в цілому в результаті цих дій держави?

14. Який вплив мають податки та субсидії на стійкість ринкової рівноваги? Проілюструйте графічно зміни при їх впровадженні.

15. Яким чином відбувається коригування функції пропозиції при введенні по товарного та відсоткового податків? Надайте емпіричний вираз отриманих змін.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Поясніть відповідь.

1. Зменшення обсягу попиту означає зсув кривої попиту праворуч.

2. Зростання доходів споживачів викликає збільшення попиту на всі товари.

3. Товари-комплемента – це пари товарів, для яких підвищення ціни одного викликає зростання попиту на інший.

4. Зі зростанням кількості споживачів на ринку попит на товар зростає.

5. Якщо ринок перебуває у стані рівноваги, то зміна попиту чи пропонування призведе до зміни як рівноважної ціни, так і рівноважної кількості товару.

6. Підвищення цін на комп'ютери призведе до скорочення попиту на вершкове масло.

7. Якщо уряд встановлює верхню межу ціни, то за цієї ціни обсяги попиту і пропозиції даного товару однакові.

8. Непрямі податки призводять до зменшення пропонування і зміщують криву пропозиції.

9. Встановлення відсоткового податку на продавців призводить до скорочення пропозиції за кожного значення ціни, крива пропозиції зрушиться паралельно до попередньої.

10. Субсидія є «податком навпаки» і дозволяє збільшити пропозицію і зменшити рівноважну ціну товару.

Теми рефератів-презентацій

1. Економічна природа попиту та пропозиції.
 2. Діалектична залежність попиту і пропозиції, їх співвідношення.
 3. Принципова оцінка дії цінових та нецінових детермінантів попиту в діагностиці реальних ситуацій на товарних ринках.
 4. Версії стійкості ринкової рівноваги Л. Вальраса і А. Маршала.
 5. Вплив на ринкову рівновагу зміни попиту і пропозиції.
 6. Основні модулювання ринкових процесів.
 7. Особливості дії зміни попиту і пропозиції на рівноважну ціну.
- Аналіз ситуації з одночасними змінами у попиті та пропозиції.
8. Методи державного регулювання ринку.
 9. Механізм дії податків та субсидій на ринкову рівновагу.
 10. Наслідки втручання держави та інших регулюючих інституцій в процес ринкового ціноутворення.

ТЕМА 3. ЕЛАСТИЧНІСТЬ ПОПИТУ І ПРОПОЗИЦІЇ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Дайте визначення поняттю еластичність.
2. Проаналізуйте, чому важко судити про еластичність попиту та пропозиції лише за зовнішнім виглядом кривих попиту та пропозиції на графіку.
3. Що таке коефіцієнт еластичності? На підставі математичного виразу яких змінних проводиться його обчислення?
4. Які типи еластичності попиту існують?
5. Визначте фактори еластичності попиту та пропозиції.

6. Яка еластичність попиту на класичні твори митців? Як вона пов'язана з виключно високим цінами, що сплачуються на аукціонах за ці твори?

7. В чому полягає практичне застосування еластичності попиту та пропозиції?

8. Що таке абсолютно еластичний та абсолютно нееластичний попит? Наведіть приклади товарів з таким попитом.

9. В яких випадках має місце попит з одиничною еластичністю?

10. Як впливає перехресна еластичність пропозиції на стратегію товаровиробника?

11. Який зв'язок між еластичністю та виторгом?

12. У чому різниця між точковою еластичністю та дуговою? Наведіть приклади.

13. Охарактеризуйте коефіцієнт еластичності попиту за доходом.

14. Від чого залежить розподіл податкового тягаря між покупцями і продавцями ?

15. Як застосовується теорія еластичності в податковій політиці держави?

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Поясніть відповідь.

1. Точка одиничної еластичності на лінійній кривій попиту розмежовує два її відрізки – еластичного та нееластичного попиту.

2. Обсяг виторгу продавця змінюється в залежності від величини коефіцієнта цінової еластичності попиту на даний товар.

3. Попит на предмети розкоші є більш еластичним, ніж на товари першої необхідності.

4. Обсяг продажу товарів першої необхідності значно зростає, якщо ціни на них знизяться.

5. Якщо з підвищенням ціни товару виторг від його реалізації зростає, це означає, що попит на цей товар є еластичним.

6. Чим більше замінників має товар, тим більш еластичним є попит на нього.

7. Позитивне значення коефіцієнта перехресної еластичності попиту означає, що аналізовані товари є субститутами.

8. Показник перехресної еластичності визначається тільки для попиту, його визначення для пропонування не має сенсу.

9. Визначальним чинником цінової еластичності пропозиції є наявність у товару близьких і досконалих замінників.

10. Еластичність пропозиції у довгостроковому періоді є значно вищою, ніж у короткостроковому; для еластичності попиту часовий період не має значення.

Теми рефератів-презентацій

1. Еластичність попиту за ціною та її вимірювання.
2. Еластичність пропозиції та основні фактори впливу на неї.
3. Еластичність в короткостроковому та довгостроковому періодах.
4. Оцінка та прогнозування наслідків зміни ринкових умов.
5. Практичне застосування теорії еластичності.
6. Поняття «еластичності» для загального випадку. Концепція еластичності взаємозв'язаних показників.
7. Еластичність пропозиції за власною ціною блага, еластичність пропозиції за цінами факторів виробництва.
8. Оцінка еластичності зростаючої та спадної функції. Еластичність ступеневої функції..
9. Зв'язок між еластичністю попиту за власною ціною блага та доходом виробника.
10. Вплив теорії еластичності на ринкове ціноутворення.

ТЕМА 4. ТЕОРІЯ СПОЖИВАЦЬКОГО ВИБОРУ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Корисність блага. Кардиналістська і ординалістська теорія корисності.

2. Сукупна та гранична корисність. Закон спадної граничної корисності.

3. Криві байдужості, їх властивості. Бюджетна лінія.

4. Оптимум споживача як модель раціонального споживчого вибору.

5. Використовуючи додаткові джерела, поясніть, які суміжні терміни намагалися використовувати різні економісти, щоб уникнути оцінного характеру терміна «корисність».

6. Яка поведінка може вважатися економістами більш раціональною: поведінка заядлого курця, чи ненажери, чи поведінка людини, яка все своє життя піклується про власне здоров'я?

7. Чи можна застосовувати термін «корисність», коли йдеться про задоволення звичок, що шкодять здоров'ю?

8. У яких випадках поведінку споживачів слід вважати раціональною? Чому раціональна поведінка не завжди властива реальним споживачам?

9. Чи можна розглядати ефекти «юрби», «сноба», «Веблена» як нераціональну поведінку?

10. Закон спадної граничної корисності стверджує, що гранична корисність від споживання кожної наступної одиниці блага є меншою порівняно з попередньою одиницею. Чи завжди це твердження виконується? Наведіть декілька прикладів благ для кожного випадку:

а) гранична корисність спочатку зростає, а потім спадає;

б) гранична корисність є порівняно постійною величиною.

11. Скільки можливих форм кривих байдужості існує? Відобразіть графічно всі відомі вам форми та охарактеризуйте блага, які відповідають даним лініям.

12. Що показує гранична норма заміни товарів? Від чого залежить її значення і які фактори впливають на її динаміку?

13. Наведіть докази того, що використання кардиналістської і ординалістської теорії при визначенні оптимального набору благ для споживача приведе до однакових результатів.

***Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове.
Поясніть відповідь.***

1. Стан споживчої рівноваги полягає у тому, що сукупна корисність товару X дорівнює сукупній корисності товару Y.

2. Якщо гранична корисність блага зменшується, то зменшується й сукупна корисність.

3. Всі точки на кривій байдужості означають однаковий рівень доходу споживача.

4. Чим далі крива байдужості знаходиться від початку координат, тим меншу корисність вона відображає.

5. При збільшенні доходу споживача бюджетна лінія зменшується вправо.

6. При зниженні ціни одного з двох товарів бюджетна лінія зміщується вправо, при цьому кут її нахилу залишається без змін.

7. Споживач максимізує корисність, якщо його бюджетна лінія перетинає криву байдужості.

8. Аналіз споживчого вибору за кривою байдужості виходить з припущення, що корисності благ можна кількісно виміряти.

9. Якщо ви придбали більше одиниць якого-небудь товару, то ваша гранична корисність зростає.

10. Якщо гранична корисність зменшується, то і сукупна корисність неухильно зменшується.

11. Чим більше значення граничної норми заміщення, тим більше взаємодоповненість благ у споживанні.

12. Рівновага, за якої споживач обмежується одним товаром, називається внутрішньою рівновагою.

13. $U = f(Q_1, Q_2, \dots, Q_n)$ – це функція граничної корисності.

14. Споживач діє згідно з аксіомою транзитивності, якщо він може завжди сказати, що надає перевагу одному з двох споживчих наборів.

15. Корисність не може бути від'ємною.

16. Карта кривих байдужості єдинна для усіх споживачів.

Теми рефератів-презентацій

1. Поведінка споживача в ринковій економіці.
2. Аналіз кривих байдужості і їх практичне застосування.
3. Практичне застосування теорії споживчого вибору.
4. Сучасний підхід до кардиналістської моделі поведінки споживача.
5. Мета споживача в ординалістській моделі.

ТЕМА 5. МОДЕЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА НА РИНКУ ТОВАРІВ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Споживчий вибір, його основні правила та особливості.
2. Побудова, аналіз та використання кривої “дохід-споживання”.
3. Криві Енгеля.
4. Побудова, аналіз та використання кривої “ціна-споживання”.
5. Ефект доходу та ефект заміщення. Їх практичне використання у процесі моделювання поведінки споживача.
6. Парадокс Гіффена.
7. Поясніть, як за допомогою кривої «ціна-споживання» можна побудувати криву попиту?
8. Деякі дослідники вважають недоцільним використання такого поняття як «товари Гіффена». Чи погоджуєтеся ви з цією точкою зору?
9. Наведіть приклади благ, які розглядаються як товари Гіффена в наш час.
10. Розгляньте дві можливі ситуації отримання доходів: 1) ви студент і отримуєте стипендію 500 грн; 2) ви досвідчений спеціаліст і отримуєте зарплату 10 000 грн. Наведіть кілька прикладів благ: споживання вами яких не зміниться; споживання яких скоротиться; споживання яких підвищиться. Поясніть, чому різні блага в різний спосіб реагують на зміну доходу.
11. Дайте обґрунтовану відповідь на запитання, чи однаковою мірою зростає споживання матеріальних та духовних благ при

збільшенні доходу? Наведіть приклади з власного досвіду, які підтверджують вашу думку.

12. Ефект заміни та доходу. Модель Слуцького.

13. Ефект заміни та доходу. Модель Хікса.

14. Побудуйте графік, на якому відображено ефекти доходу та заміщення за Хіксом для товару Гіффена за умови підвищення ціни на нього.

15. Побудуйте графік, на якому відображено ефекти доходу та заміщення за Слуцьким для товару нижчої категорії за умови зниження ціни на нього.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Поясніть відповідь.

1. Ефект заміни при збільшенні ціни на товар призводить до зменшення величини попиту на цей товар і збільшенню величини попиту на його замітник.

2. Крива “ціна-споживання” базується на побудові кривої попиту.

3. Крива “ціна-споживання” не відображає впливу доходу на обсяг товарів, що споживаються.

4. Індивідуальна крива Енгеля на товар X відображає залежність між рівнем споживання товару та його ціною за незмінного доходу та уподобань.

5. Крива “дохід-споживання” співпадає з кривою Енгеля.

6. Товар Гіффена – це товар, який займає в бюджеті споживача значне місце і має висхідну криву попиту .

7. Поняття якості товару залежить від його корисних характеристик.

8. Лінія, що з'єднує послідовно всі точки рівноваги споживача при зміні ціни товару, що входить в споживчий набір, називається лінією “ціна-дохід”.

9. Характер змін кривої “дохід-споживання” буде залежати від уявлення споживача про цінність споживчого набору.

10. Сутність ефекту доходу полягає в тому, що в результаті зниження ціни, споживач стає відносно заможнішим.

Теми рефератів-презентацій

1. Реакція споживача на зміну його доходу.
2. Реакція споживача на зміну цін товарів.
3. Ефект заміщення та ефект доходу.
4. Прийняття рішень в ситуаціях з ризиком.
5. Позитивні та негативні зовнішні впливи: ланцюговий ефект, ефект снобізму.

ТЕМА 6. ТЕОРІЯ ВИРОБНИЦТВА

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Які ви знаєте види ресурсів?
2. Що таке виробнича функція?
3. Чим відрізняється функція виробництва у короткостроковому й довгостроковому періодах?
4. Як змінюються обсяги виробництва, середній і граничний продукт у короткостроковому періоді і що визначає їх динаміку?
5. Який зв'язок існує між кривими загального обсягу виробництва, середнього і граничного продукту?
6. Як ви розумієте закон спадної граничної продуктивності?
7. Що ілюструє ізокванта та які її властивості?
8. Що ілюструє ізокоста та які її властивості?
9. На що вказує гранична норма технологічного заміщення? Як кривизна ізокванти пов'язана з граничною нормою технологічного заміщення?
10. Що означає для виробника можливість заміни одних факторів виробництва іншими і чи є ця можливість однаковою в короткостроковому і довгостроковому періодах?
11. В чому відмінність між позитивним, незмінним та від'ємним ефектом масштабу? Як його можна представити графічно?
12. Чим обумовлена важливість інформації про певний ефект масштабу для виробника?
13. Якою є умова рівноваги виробника?
14. Що означає виробнича функція Кобба-Дугласа?

***Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове.
Поясніть відповідь.***

1. Крива загального продукту має вигляд висхідної кривої.
2. Виробнича функція відображає технологічну залежність між структурою затрат ресурсів та кількістю продукції, що випускається.
3. Ізокоста – це пряма лінія, що показує всі сполучення ресурсів, використання яких вимагає однакових витрат.
4. Ізокванти ніколи не перетинаються та завжди паралельні одна одній.
5. Середній продукт ніколи не дорівнює граничному.
6. Гранична норма технологічного заміщення має від'ємне значення, внаслідок заміни факторів в зворотному напрямку.
7. У випадку використання ресурсів з абсолютною комплементарністю гранична норма технологічного заміщення дорівнює нулю.
8. Виробництво знаходиться у рівновазі, коли гранична норма технологічного заміщення дорівнює співвідношенню цін ресурсів.
9. Технічне вдосконалення виробництва зсуває ізокванту вниз ліворуч.
10. Ефект масштабу найчастіше проявляється на промислових підприємствах.

Теми рефератів-презентацій

1. Теорія виробництва. Технологічна та економічна ефективність.
2. Теорія виробництва та його факторів.
3. Виробнича функція в теорії виробництва.
4. Закон спадної граничної продуктивності і його відображення в виробництві.
5. Суспільне виробництво та основні умови його функціонування.
6. Основні фактори суспільного виробництва.
7. Ізокванта і ізокоста в теорії виробництва.
8. Особливість процесу виробництва в довгостроковому періоді.
9. Важливість інформації про певний ефект масштабу для виробника.
10. Економічно ефективний спосіб виробництва.

ТЕМА 7. ТЕОРІЯ ВИТРАТ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Дайте визначення явним, неявним та економічним витратам.
2. Що таке сукупний дохід?
3. У чому полягає різниця між економічним і бухгалтерським прибутком?
4. Що означає нормальний прибуток?
5. Як ви розумієте сутність основних і накладних витрат? Прямих і непрямих?
6. Які витрати відносяться до витрат у короткостроковому періоді?
7. У чому сутність постійних і змінних витрат? Наведіть приклади цих витрат. Покажіть їх на графіку.
8. Як розраховуються сукупні і граничні витрати?
9. Як розраховуються середні-постійні, середні-змінні і середні-сукупні витрати? Покажіть їх на графіку.
10. Що означає граничний дохід? Як він розраховується?
11. Як розрахувати кількість продукції, за якою підприємство досягає беззбитковості? Умова беззбитковості.
12. Як розрахувати кількість продукції, за якою підприємство досягає максимального прибутку? Умова максимізації прибутку.
13. Які витрати можуть бути у довгостроковому періоді?
14. Поясніть, що означають позитивний, постійний і негативний ефекти масштабу виробництва.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Поясніть відповідь.

1. До постійних витрат фірми варто віднести заробітну плату робітників.
2. Сукупні витрати – це витрати, що дорівнюють сумі доходів, яку можна одержати при найбільш вигідному з усіх можливих використанні ресурсів.

3. Змінні витрати безпосередньо залежать від зміни ціни товару.
4. У довгостроковому періоді усі витрати є постійними.
5. Економічний прибуток представляє собою неявні витрати.
6. Економічний прибуток звичайно перевищує бухгалтерський прибуток.
7. Чим більше обсяг виробництва у фірмі, тим менше сукупні постійні витрати.
8. Граничні витрати дорівнюють середнім витратам при тім обсязі виробництва, при якому середні змінні витрати досягають мінімуму.
9. Якщо ціна змінного ресурсу виросла, то криві АТС, АВС і МС повинні зрушитися нагору, а положення кривої АРС залишиться незмінним.
10. Середні постійні витрати скорочуються зі зростанням об'єму випуску.

Теми рефератів-презентацій

1. Витрати виробництва, їх види та характеристика.
2. Типологія витрат фірми та їх значення для обґрунтування управлінських рішень.
3. Витрати та оптимальний план виробництва.
4. Прибуток: суть та шляхи збільшення.
5. Чандлерівська концепція квазі-постійних витрат.
6. Роль постійних витрат при об'єднанні або поглинанні компаній.
7. Трансакційні витрати.
8. Використання у ціноутворенні поняття безбитковості.
9. Зростаючий, постійний і негативний ефект масштабу у життєвому циклі фірми.
10. Визначення кількості продукції, що забезпечує підприємству безбитковість.

ТЕМА 8. РИНОК ДОСКОНАЛОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Які основні характерні риси ринка досконалої конкуренції?
2. Ким встановлюються ціни на продукт чисто конкурентної фірми?
3. Якою є умова максимізації прибутку на ринку досконалої конкуренції в короткостроковому періоді?
4. Коли досконалий конкурент одержує нормальний прибуток?
5. Якою є умова мінімізації витрат на ринку досконалої конкуренції?
6. Коли фірма досконалий конкурент закривається?
7. Якою є умова довгострокової рівноваги чисто конкурентної фірми і що лежить в основі її встановлення?
8. Які зміни відбуваються в довгостроковій рівновазі чисто конкурентної фірми й галузі, і внаслідок чого вони відбуваються?
9. Наскільки ефективно функціонують чисто конкурентні ринки?
10. Які переваги ринку досконалої конкуренції?
11. Які недоліки ринку досконалої конкуренції?
12. Як визначається мінімальний ефективний розмір підприємства?
13. Як змінюється валовий, середній і граничний дохід чисто конкурентної фірми із збільшенням обсягів виробництва?
14. Чому досконали конкуренти не зацікавлені в використанні нецінової конкуренції?
15. Якими є бар'єри вступу до галузі?

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Поясніть відповідь.

1. Крива попиту для конкурентної фірми має від'ємний нахил.
2. Конкурентна фірма у довготерміновому періоді одержує лише нормальний прибуток.
3. Крива пропозиції конкурентної фірми має вигляд горизонтальної лінії.

4. Дохід, який отримує фірма від продажу одиниці продукції, називається граничним.

5. Сума збитків підприємства, яке закривається в короткотерміновому періоді в умовах досконалої конкуренції, дорівнює сукупним змінним витратам.

6. Для конкурентної фірми ціна продукту дорівнює граничному доходу.

7. У короткотерміновому періоді конкурентна фірма, яка максимізує прибуток або мінімізує збитки, не буде продовжувати виробництва, якщо ціна продукту нижча мінімальних середніх витрат.

8. Якщо на ринку виконуються умови досконалої конкуренції, то в точці короткотермінової рівноваги за будь-яких умов ціна товару буде дорівнювати середнім витратам.

9. Якщо крива сукупного доходу фірми лежить нижче кривої сукупних витрат, то за будь-якого об'єму виробництва прибуток фірми має від'ємне значення.

10. Той, хто погоджується з ціною – продавець, який впливає на ціну товару шляхом зміни кількості запропонованої на ринку продукції.

Теми рефератів-презентацій

1. Досконала конкуренція і ефективність.
2. Економічна стратегія фірми досконалого конкурента в короткостроковому періоді.
3. Економічна стратегія фірми досконалого конкурента в довгостроковому періоді.
4. Недоліки ринку досконалої конкуренції: побічні ефекти і суспільні блага.
5. Переваги ринку досконалої конкуренції.
6. Принципові відмінності досконалої конкуренції від інших форм організації ринку
7. Обмеження ефективності чисто конкурентного ринку.
8. Чисто конкурентний ринок і технології.
9. Діапазон споживчого вибору на ринку досконалої конкуренції.
10. Порівняльний аналіз досконалого і монополістичного конкурента.

ТЕМА 9. РИНОК ЧИСТОЇ МОНОПОЛІЇ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Які основні характерні риси ринка чистої монополії?
2. Які існують бар'єри вступу до галузі чистої монополії?
3. Якою є умова максимізації прибутку на ринку чистої монополії в короткостроковому періоді?
4. Яка стратегія чистого монополіста в довгостроковому періоді?
5. Коли чистий монополіст одержує нормальний прибуток?
6. Якою є умова мінімізації витрат на ринку чистої монополії?
7. Коли фірма монополіст закривається?
8. Що таке цінова дискримінація?
9. Які можна навести приклади дискримінації 1-го ступеня?
10. Які можна навести приклади дискримінації 2-го ступеня?
11. Які можна навести приклади дискримінації 3-го ступеня?
12. Що означає антимонопольна політика держави? В чому вона полягає?
13. Наскільки ефективно функціонують чисті монополісти?
14. Які переваги та недоліки ринку чистої монополії?

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Поясніть відповідь.

1. У довгостроковому періоді економічний прибуток монополіста має дорівнювати нулю.
2. Для монополіста крива гранично доходу співпадає з кривою попиту.
3. Монополіст є ціноотримувачем.
4. Вхід у монополістичну галузь заблоковано.
5. Монополісту немає сенсу використовувати рекламу.
6. Монополіст, порівняно з досконалим конкурентом, виготовляє менше одиниць продукції за більш високими цінами.
7. У випадку природної монополії суспільству не вигідно, щоб галузь була представлена більш ніж одним виробником.

8. У випадку державного регулювання цін на продукцію монополіста, ціни встановлюватимуться на рівні соціально-оптимальних.

9. Монополіст може незалежно визначати ціну та обсяги виробництва.

10. Соціально-оптимальна ціна забезпечує достатній прибуток, щоб монополіст залишився в галузі.

Теми рефератів-презентацій

1. Чиста монополія і ефективність.
2. Економічна стратегія фірми чистого монополіста в короткостроковому періоді.
3. Економічні наслідки чистої монополії: головні недоліки ринку.
4. Переваги ринку чистої монополії.
5. Принципові відмінності чистої монополії від інших форм організації ринку.
6. Економічна стратегія фірми в довгостроковому періоді.
7. Ринок чистої монополії і науково-технічний прогрес.
8. Цінова дискримінація та її наслідки.
9. Антимонопольна політика держави.
10. Монополія і розподіл доходу.

ТЕМА 10. РИНОК ОЛІГОПОЛІЇ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Охарактеризуйте ринок олігополії, які його основні риси та особливості.
2. Наскільки на олігополістичних ринках розвинуто цінове лідерство? Поясніть, як ціновий лідер визначає ціну, що максимізує прибуток?
3. Поясніть, як діє модель ламаної кривої попиту? Якими є її обмеження?.
4. Чому на ринках олігополії виникає негнучкість цін?

5. Чи мають олігопольні галузі засоби і схильність до технічного прогресу?

6. Чому рівновага Курно є стабільною, тобто у фірм не виникає спокуси змінити обсяги виробництва в стані рівноваги?

7. Охарактеризуйте модель Стакельберга та поясніть, чому фірма, що першою встановлює обсяг виробництва має перевагу.

8. Які організаційні проблеми повинен вирішити картель?

9. У чому полягає цінова війна олігополістів, і чому вони намагаються уникати її?

10. Зробіть порівняльну характеристику між ринками монополії та олігополії.

11. З чим пов'язана стабільність цін на ринку олігополії.

12. Чому таємні змови на ринку олігополії є нестабільними?

13. Проаналізуйте види ігор з точки зору платіжної суми, попередньої домовленості

13. В чому полягає стратегічна поведінка фірм-олігополістів? Що таке рівновага Неша?

14. Поясніть відмінність між кооперованими та некооперованими іграми. Охарактеризуйте модель "дилема ув'язнених".

15. Які існують механізми державного регулювання олігополії?

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Поясніть відповідь.

1. Олігополістичні галузі характеризуються нечисленністю фірм, кожна з яких контролює значну частку ринку.

2. Рішення одного олігополіста відносно ціни або обсягу виробництва не може суттєво вплинути на прибутки інших фірм галузі.

3. Основною причиною поширення олігополій є ефект масштабу, що створює високі бар'єри до вступу в галузь нових конкурентів.

4. Домінуюча стратегія полягає у прийнятті оптимального рішення одним учасником залежно від дій іншого.

5. Стратегічним показником для фірм у моделі Курно є ціни, у моделі Бертрана – обсяги випуску.

6. Модель поведінки учасників таємних змов подібна до моделі поведінки монополії.

7. За досягнення дуополістами рівноваги Курно фірми завжди поділяють ринок навпіл.

8. Рівновага Бертрана завжди призводить до встановлення конкурентної ціни.

9. Модель „ламаної кривої попиту” пояснює, чому олігополістичні ціни є негнучкими.

10. Олігополія не є ефективною ринковою структурою, оскільки, як і монополія, породжує незворотні суспільні втрати.

Теми рефератів-презентацій

1. Моделі некооперованої олігополії: кількісна та цінова олігополія.

2. Модель ламаної кривої попиту та ціноутворення за принципом «витрати плюс».

3. Кооперована олігополія: змова картель.

4. Теорія ігор в олігополістичній стратегії.

5. Суспільна ефективність олігополії.

6. Модель домінуючої фірми.

7. Позитивні та негативні сторони ринку олігополії.

8. Інституційні аспекти утворення та діяльності картельних спілок.

9. Антитрестовське законодавство як чинник, що протидіє таємній змові.

10. Економічні наслідки олігополії.

ТЕМА 11. РИНОК МОНОПОЛІСТИЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Дайте визначення типу ринкової структури – монополістична конкуренція.

2. Назвіть основні риси монополістичної конкуренції.

3. Наведіть приклади ринків монополістичної конкуренції.

4. Чи існують бар'єри входу на ринок монополістичної конкуренції?

5. Фірма-виробник на ринку монополістичної конкуренції здійснює контроль над ціною?

6. Яким методам конкурентної боротьби віддають перевагу фірми на ринку монополістичної конкуренції? Чому?

7. Сформулюйте правило визначення обсягу виробництва, що максимізує прибуток/мінімізує збиток.

8. Які існують методи для визначення обсягу прибутку або збитку, що отримує фірма на ринку монополістичної конкуренції? В чому вони полягають?

9. За яких умов фірма на ринку монополістичної конкуренції знаходиться у стані беззбитковості?

10. В якому випадку фірмі-монополістичному конкуренту доцільно припинити свою діяльність?

11. Чому граничний дохід фірми-монополістичного конкурента спадає більш швидкими темпами, ніж попит на її продукцію?

12. На ринку монополістичної конкуренції ефективно використовуються ресурси?

13. Що відбувається на ринку монополістичної конкуренції в довгостроковому періоді?

14. В чому полягають переваги монополістичної конкуренції?

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Поясніть відповідь.

1. Монополістична конкуренція – це конкуренція фірм-монополістів різних галузей за споживача.

2. При монополістичній конкуренції число продавців велике.

3. Для монополістичної конкуренції характерна стандартизація продукції.

4. При монополістичній конкуренції фірма може отримувати економічний прибуток тільки в короткостроковому періоді.

5. При монополістичній конкуренції крива попиту фірми за інших рівних умов менш похила, чим за умов монополії.

6. На ринках з монополістичною конкуренцією не досягається ефективне використання ресурсів.

7. В умовах монополістичної конкуренції фірма завжди одержує позитивний економічний прибуток.

8. Патенти і ліцензії – один з бар'єрів входу в галузь.

9. Обсяг використовуваного капіталу не може служити бар'єром входу в галузь.

10. При монополістичній конкуренції рівноважна ціна перевищує мінімум середніх загальних витрат.

Теми рефератів-презентацій

1. Ринки монополістичної конкуренції в Україні.

2. Оптимальний план виробництва в умовах монополістичної конкуренції.

3. Графічна побудова ліній попиту і граничного доходу, їх відмінність.

4. Шляхи забезпечення прибутковості фірм на ринку монополістичної конкуренції.

5. Збиток: працювати чи виходити з ринку?

6. Доцільність нецінових методів конкурентної боротьби в умовах монополістичної конкуренції.

7. Ринок монополістичної конкуренції в довгостроковому періоді.

8. Аналітичний інструментарій в аналізі прибутковості фірм на ринку монополістичної конкуренції.

9. Ефективність монополістичної конкуренції.

10. Монополістична конкуренція та ринкова сегментація.

11. Вплив реклами на результати діяльності фірм на ринку монополістичної конкуренції.

ТЕМА 12. УТВОРЕННЯ ПОХІДНОГО ПОПИТУ НА РЕСУРСИ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Розкрийте значення ресурсів в економіці. Наведіть класифікацію економічних ресурсів (факторів виробництва).
2. Дайте визначення економічній категорії – ринок ресурсів.
3. Чому попит на ресурси вважається похідним попитом? Зобразіть його графічно.
4. Які економічні суб'єкти створюють попит на ресурси?
5. Що собою являє граничний продукт в грошовому вираженні? Як він розраховується?
6. Що собою являють граничні витрати на ресурс? Наведіть формулу для їх розрахунку.
7. Наведіть правило використання ресурсів.
8. Попит на ресурси залежить від структури ринку ресурсів? Яким чином?
9. В якій залежності знаходиться попит на ресурс від ціни ресурсу?
10. Під дією яких факторів відбувається зрушення кривої попиту на ресурс? Покажіть це графічно.
11. Поясніть ефект заміщення ресурсів.
12. Назвіть фактори, що впливають на еластичність попиту на фактори виробництва?
13. Яким повинно бути співвідношення ресурсів, щоб витрати виробництва були мінімальними?
14. Яке співвідношення ресурсів може принести фірмі максимальний прибуток?

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Поясніть відповідь.

1. Граничні витрати фірми на ресурс не залежать від її положення на ринку даного ресурсу.
2. Еластичність попиту на ресурс залежить від частки витрат на цей ресурс у витратах фірми.

3. Для конкурентної фірми оптимальним є таке сполучення праці та капіталу, коли відношення граничних продуктів цих факторів до їх ціни однакове.

4. Чим еластичніше попит на вироблену продукцію, тим еластичніший попит на ресурс, за допомогою якого вона виробляється.

5. Попит на товар є похідним від попиту на ресурс.

6. Граничний продукт у грошовому виразі це додатковий продукт, вироблений при використанні додаткової одиниці ресурсу.

7. Нееластичний попит на вироблену продукцію зумовлює високу еластичність попиту на ресурси.

8. Якщо два ресурси є субститутами, то скорочення ціни на один з них призведе до зменшення попиту на інший.

9. Фірма досягає мінімального рівня витрат у тому разі, коли граничний продукт кожного фактору дорівнює його ціні.

10. Граничні витрати на ресурс – це зміна сукупного обсягу витрат фірми, якщо вона використовує додаткову одиницю ресурсу.

Теми рефератів-презентацій

1. Ринки факторів виробництва в умовах досконалої конкуренції.
2. Ринки факторів виробництва в умовах недосконалої конкуренції.
3. Проблема оптимального співвідношення і використання ресурсів у виробництві.

ТЕМА 13. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ РЕСУРСІВ

Основні питання для підготовки до семінарського заняття

1. Розкрийте сутність економічної категорії «заробітна плата».
2. В чому полягає відмінність номінальної і реальної заробітної плати.
3. Поясніть вибір між зростанням доходу та збільшенням часу дозвілля.

4. Чим характеризується ринок праці в умовах досконалої конкуренції?

5. Поясніть графічну побудову попиту і пропозиції праці на конкурентному ринку.

6. Наведіть риси монопсонії на ринку праці.

7. Здійсніть порівняльний аналіз формування заробітної плати і рівня зайнятості на конкурентному ринку і монопсонії.

8. Чим обумовлена диференціація заробітної плати?

9. В чому полягають особливості пропозиції землі?

10. Розкрийте механізм створення земельної ренти.

11. Що собою являє диференційна рента?

12. Розкрийте сутність економічної категорії «позичковий відсоток».

13. Як ступінь ризику при наданні позики впливає на ставку позичкового відсотку?

14. В чому полягає відмінність між бухгалтерським і економічним прибутком?

15. В чому полягає відмінність страхового і нестрахового ризику в підприємницькій діяльності? Наведіть приклади.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Поясніть відповідь.

1. Законодавче обмеження мінімального рівня заробітної плати сприяє, як правило, збільшенню зайнятості.

2. Якщо фірма реалізує свій продукт на конкурентному ринку, то граничні витрати на оплату праці завжди перевищують величину ставки заробітної плати.

3. Ціна праці не залежить від ціни готової продукції.

4. Граничний продукт праці в грошовому вираженні дорівнює добутку граничного продукту праці і граничної виручки від продажу додаткової одиниці готової продукції.

5. Для монопсонії граничні витрати на працю нижче ринкової ціни.

6. Активна діяльність профспілок може привести до зростання попиту на працю.
7. Монопсонія зацікавлена у скороченні рівня зайнятості.
8. Чим більше обсяг позики, тим нижчий відсоток.
9. Ціна землі залежить від її місцезнаходження.
10. Зниження реальної ставки відсотку за інших рівних умов призводить до підвищення ціни на землю.
11. Оскільки на конкурентному ринку землі ціни вирівнюються, диференційна рента в умовах довгострокової рівноваги повинна дорівнювати нулю.
12. Різні розміри земельної ренти відображають відмінності в граничній продуктивності земельних ділянок.
13. Економічна рента є платою за ресурси з абсолютно нееластичною кривою попиту.
14. Фірма буде здійснювати інвестиції тоді, коли очікувана норма прибутку буде менша, ніж відсоткова ставка.
15. Реальна ставка відсотку не може перевищувати номінальну.
16. Якщо інвестиції фірми здійснюються за рахунок власного прибутку, то ставка позичкового відсотку не має значення.

Теми рефератів-презентацій

1. Види та системи заробітної плати.
2. Проблема співвідношення монополії і монопсонії на ринку праці.
3. Проблема інвестицій у людський капітал.
4. Оцінка інвестиційних проектів з використанням дисконтування грошових потоків.
5. Сутність ренти та її види.

Перелік джерел інформації

Базова література

1. Базилевич В. Д. Мікроекономіка : підручник / В. Д. Базилевич ; ред. В. Д. Базилевич. – Київ : Знання, 2008. – 677 с.
2. Базилінська О. Я. Мікроекономіка : теорія та практика / О. Я. Базилінська. – Київ : Києво-Могилянська академія, 2007. – 272 с.
3. Веріан Г. Р. Мікроекономіка: проміжний рівень. Сучасний підхід : підручник / Г. Р. Веріан ; пер. з англ. С. Слухай. – Київ : Видавництво «Лібра», 2006. – 632 с.
4. Горбачевська О. В. Графічні побудови в мікроекономіці / О. В. Горбачевська. – Львів : ЛБІНБУ, 2002. – 175 с.
5. Гронтковська Г. Е. Мікроекономіка. Практикум : навч. посібник / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік. – Київ : ЦУЛ, 2008. – 418 с.
6. Економічна теорія. Мікроекономіка : підручник / В. М. Тарасевич та ін.; за ред. В. М. Тарасевича. – Київ : Знання, 2012. – 134 с.
7. Косік А. Ф. Мікроекономіка : навч. посібник / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. – Київ : ЦУЛ, 2008. – 438 с.
8. Курс мікроекономіки : Навчальний посібник для студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність» / За ред. С.І. Архієреєва. – Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 156 с.
9. Мікроекономіка : навч. посібник / Н. Б. Решетняк; за ред. С. І. Архієреєва; – Харків : НТУ «ХП», 2003. – 176 с.
10. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс: навч. посіб. Частина II, том II / За ред. С. І. Архієреєва, І. М. Посохова, Н. Б. Решетняк. – Харків, Видавництво Іванченка І. С., 2020. – 702 с.

10. Мікроекономіка : підручник / А. П. Наливайко та ін. – Київ : КНЕУ, 2011. – 446 с.
11. Пилипенко В. В. Мікроекономіка / В. В. Пилипенко. – Суми : ТОВ «Мрія», 2007. – 284 с.
12. Стеблій Г. Я. Мікроекономіка : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Г. Я. Стеблій. – Київ : Інкос, 2007. – 221 с.
13. Basov Suren. Microeconomics With Spreadsheets. – World Scientific Publishing Co, 2017. – 220 p.
14. Kolmar M. Principles of Microeconomics: An Integrative Approach. – Springer, 2017. – 336 p.
15. Slavin S. Microeconomics. – McGraw-Hill Education, 2013. – 592 p.
16. Pindyck R., Rubinfeld D. Microeconomics. – Pearson, 2017. – 787 p.
17. Feigenbaum S.K., Hafer R.W. Principles of Microeconomics: The Way We Live First Worth Publishers, 2012. – 665 p.

Допоміжна література:

1. Архиреев С. И. Трансакционные издержки институционализации фондового рынка : монография / С. И. Архиреев, Я. В. Зинченко. – Х. : ХНУ, 2005. – 247 с.
2. Архієреєв С. І. Державна трансакційна політика та структурні перетворення економіки України / С. І. Архієреєв. – Х. : Константа, 2006. – 108 с.
3. Архієреєв С. І., Глушач А. В. Трансакційні витрати формування попиту і пропозиції на ринку праці в умовах

трансформаційної економіки / А. В. Глушач, С. І. Архієреєв // Бізнес Інформ. - 2013. - № 4. - С. 14-21.

4. Архієреєв С. І., Глушач А. В. Трансакційна складова екзогенних чинників впливу на зайнятість в умовах глобалізації економіки / А. В. Глушач, С. І. Архієреєв // Проблеми економіки = The Problems of Economy. – 2013. – № 3. – С. 227-232

5. Базилінська О. Я. Мікроекономіка : навч. посібник для студ. / О. Я. Базилінська, О. В. Мініна ; за ред. О. Я. Базилінської. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 349 с.

6. Білецька Л. В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 651 с.

7. Буряк П. Ю. Мікроекономіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / П. Ю. Буряк, О. Г. Гупало, І. В. Стасюк ; Львівська держ. фін. акад. – К. : Хай-Тек Прес, 2008. – 367 с.

8. Вініченко І. І. Мікроекономіка : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / І. І. Вініченко, Н. В. Дацій, С. О. Корецька; Гуманітарний університет "Запорізький інститут державного та муніципального управління". – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 266 с.

9. Волоснікова Н.М. Мікро- та макроекономічний рівень інституційного забезпечення управління ресурсним потенціалом фірми / Н.М. Волоснікова // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2018. – № № 37 (1313) – С. 22-27.

10. Волоснікова Н.М. Теоретичні підходи до оцінювання економічної ефективності інформаційних потоків та інформаційного

забезпечення інтегрованої логістизації процесів на мікрорівні. – Бізнес Інформ. – 2019. – № 9 – С. 179-184.

11. Волоснікова Н.М. Економічна модель системної динаміки інтегрованої логістизації процесів на мікроекономічному рівні // Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я: тези доповідей XXV міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD-2017, 16-18 травня 2018р.: у 4 ч. Ч. III. / за ред. проф. Сокола Є.І. – Харків: НТУ «ХПІ». – С. 109.

12. Волоснікова Н.М., Решетняк Н.Б. Проектно-логістичне управління функціонування підприємства на мікро- та макроекономічному рівні . Сучасний погляд. //Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти [Текст] : П78 зб. наук. праць / за ред.. О.Г. Романовського. – Вип. 51 (55). – Харків : НТУ —ХПІ, 2020. – с. 7-12.

13. Горошко М. Ф. Мікроекономіка. Тести. Ситуації. Задачі : навч. посібн. / М. Ф. Горошко, В. В. Кулішов. – К. : Ніка-Центр, Ельга, 2003. – 360 с.

14. Дяченко Т. А., Максименко Я. А. Ефективність функціонування економічних суб'єктів на мікро- і макрорівнях / Я. А. Максименко, Т. А. Дяченко // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Серія «Економічні науки». – 2019. – № 4, Т. 1. – С. 89–96.

15. Дяченко Т. А. Корпоративна соціальна відповідальність в Україні / Т. А. Дяченко // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. пр. / ред. О. Г. Романовський. – Харків : НТУ "ХПІ", 2017. – Вип. 47 (51) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. : "Духовно-моральнісні основи та

відповідальність особистості у долі людської цивілізації", 16 листопада 2016 р. – Т. 1. – С. 139-146.

16. Дяченко Т. А. Підвищення ефективності підприємств як фактор зростання доходів бюджету / Т. А. Дяченко // Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я: наук. вид. : тези доп. 28-ї міжнар. наук.-практ. конф. MicroCAD–2020, [28-30 жовтня 2020р.] : у 5 ч. Ч. 3 / ред. Є. І. Сокол. – Харків : НТУ "ХП", 2020. – С. 112.

17. Економічна теорія : посібник вищої школи / за заг. ред. Є. М. Воробйова. – Київ – Харків, 2001. – 703 с.

18. Задоя А. О. Мікроекономіка : курс лекцій та вправи / А. О. Задоя. – К. : Знання, 2002. – 212 с.

19. Климова С. О., Перерва П. Г., Сокол К. М., Максименко Я. А. Моделирование потребительской, производственной, интеллектуальной и кадровой составляющей международного бизнеса / П. Г. Перерва, Я. А. Максименко, К. М. Сокол, Л. П. Гарник, С. О. Климова // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). – Харків: НТУ «ХП». – 2020. – № 2. – С. 133 – 136.

20. Косік А. Ф. Мікроекономіка : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : ЦУЛ, 2008. – 436 с.

21. Кулішов В. В. Мікроекономіка: Основи теорії і практики : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів освіти / В. В. Кулішов. – Львів : Магнолія, 2004. – 331 с.

22. Лісовий А. В. Мікроекономіка : навч. посібн. / А. В. Лісовий. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 207 с.

23. Лісовицький В. М. Мікроекономіка : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / В. М. Лісовицький. – 3-тє вид., доп. перероб. – К. : Кондор, 2007. – 163 с.

24. Максименко Я. А. Шляхи підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств / Я. А. Максименко // Тези доповідей XXV-ї Міжнар. наук.-практ. конф. [«Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я»], (Харків, 17–19 травня 2017) / НТУ «ХПІ». – Харків: НТУ «ХПІ», 2017. – Ч. 3. – С. 220.

25. Мікроекономіка. Практичні завдання для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / укл. Архієреєв С.І., Волоснікова Н.М., Митрофанова А.С.- Харків : НТУ «ХПІ», 2018 – 85 с. Текст англ.

26. Мікроекономіка. Завдання для підготовки до І-го туру Всеукраїнської студентської олімпіади: навчально-методичні вказівки / укл. Н. М. Волоснікова, Т. А. Дяченко, Н. Б. Решетняк – Харків : НТУ «ХПІ», 2020. – 48 с. — Київ : КНЕУ, 2020. – С. 102-104.

27. Микроэкономика : учебник для студ. учеб. завед. / под ред. Е. Б. Яковлевой. – 6-е изд. – М. ; СПб. : Понск, 2003. – 368 с.

28. Мініна О. В. Мікроекономіка : навч. посібн. / О. В. Мініна, О. Я. Базілінська. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 349 с.

29. Митрофанова А. С. Макроекономічні та мікроекономічні фактори розвитку українських підприємств / А. С. Митрофанова // Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції [«Стійкий розвиток національної економіки: актуальні проблеми та механізми забезпечення»], (Кривий Ріг, 26 квітня 2019 р.) / ДонНУЕТ. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019.

30. Нарижна Л. Д. Мікроекономіка в схемах : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / Л. Д. Нарижна, Л. Н. Пономарьова. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 156 с.

31. Павленко І. М. Мікроекономіка : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / І. М. Павленко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 287 с.

32. Решетняк Н. Б., Назаренко О. В., Єгорова Ю. В. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: сучасний стан та шляхи розвитку / Назаренко О.В., Решетняк Н.Б., Єгорова Ю.В // Вісник НТУ «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). Збірник наукових праць. – Х.: НТУ «ХПІ». – 2018. – № 20 (1296). – С. 69-73.

33. Решетняк Н.Б., Назаренко О. В., Демьохіна О. О. Про посилення антикризового управління на макро- та мікрорівнях / Н. Б. Решетняк, О.В. Назаренко, О.О. Демьохіна // Матеріали Міжнародної науково-практичної конф.[«Духовно-моральнісні основи та відповідальність особистості у долі людської цивілізації»] 16 листопада 2017. - Харків НТУ «ХПІ», 2018 - С. 131 – 136

34. Старостенко Г. Г. Мікроекономіка : навч. посібн. / Г. Г. Старостенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 152 с.

35. Тарануха Ю. В. Микроэкономика (в структурно-логических схемах) : учебно-метод. пособие / Ю. В. Тарануха ; под общ. ред. А. В. Сидоровича. – М. : Дело и сервис, 2002. – 304 с.

36. Яцина В.В. Перспективні шляхи економічного розвитку промислових підприємств / В. В. Яцина // Тези доповідей XXIV-ї Міжнар. наук.-практ. конф. [«Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я»], (Харків, 18–20 травня 2016 р) / НТУ «ХПІ». – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – Ч. 3. – С. 355.

37. Яцина В.В., Кочетова Т.І. Аналіз сучасного етапу розвитку малого бізнесу в Україні // Труди XV-ої Міжнародної науково-практичної конференції «Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум-2019» 4-6 грудня 2019 р. – Х. : НТУ «ХПІ», 2019 р. - С.30.

38. Яцина В.В., Кочетова Т.І. Бізнес-інкубатори як інструмент інноваційної підтримки малого та середнього бізнесу // Сучасні технології комерційної діяльності і логістики: Зб. Матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції [Електронний ресурс].

39. Arkhiereiev S. Domestic and international transaction sector under the effect of EU association agreement // News letter of Precarpathian University.Economy. — Iss. XI. — P. 13-19.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І МЕТОД МІКРОЕКОНОМІКИ	4
ТЕМА 2. ПОПИТ, ПРОПОЗИЦІЯ ТА ЇХ ВЗАЄМОДІЯ	6
ТЕМА 3. ЕЛАСТИЧНІСТЬ ПОПИТУ І ПРОПОЗИЦІЇ	8
ТЕМА 4. ТЕОРІЯ СПОЖИВАЦЬКОГО ВИБОРУ	10
ТЕМА 5. МОДЕЛЮВАННЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧА НА РИНКУ ТОВАРІВ	13
ТЕМА 6. ТЕОРІЯ ВИРОБНИЦТВА	15
ТЕМА 7. ТЕОРІЯ ВИТРАТ	17
ТЕМА 8. РИНОК ДОСКОНАЛОЇ КОНКУРЕНЦІЇ	19
ТЕМА 9. РИНОК ЧИСТОЇ МОНОПОЛІЇ	21
ТЕМА 10. РИНОК ОЛІГОПОЛІЇ	22
ТЕМА 11. РИНОК МОНОПОЛІСТИЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ	24
ТЕМА 12. УТВОРЕННЯ ПОХІДНОГО ПОПИТУ НА РЕСУРСИ	27
ТЕМА 13. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА РИНКУ РЕСУРСІВ	28
Перелік джерел інформації	31

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи
за курсом «МІКРОЕКОНОМІКА»

для студентів спеціальностей
«Економіка», «Фінанси», «Облік і оподаткування», «Менеджмент»,
«Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність»,
«Міжнародні економічні відносини»

Укладачі: Т. А. Дяченко
Н. М. Волоснікова
Н. Н. Губанова
С. О. Климова
Я. А. Максименко
А. С. Митрофанова
Н. Б. Решетняк
В. В. Яцина

Відповідальний за випуск Архієреєв С.І.
Роботу рекомендував до видання доц. Кучинський В.А.

В авторській редакції

План 2021, поз. 127

Підп. до друку 10.07.21. Формат 60x84 1/16. Папір офісний. Riso-друк.
Гарнітура Таймс. Ум. друк. арк. 2,1. Обл.-вид. арк. 2,3. Наклад 50
прим. Зам № . Ціна договірна.

Самостійне електронне видання